

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 การพัฒนาการศึกษาและวิวัฒนาการแบบเรียนไทย	1
1. ความหมายและขอบเขตของคำว่าแบบเรียน	1
2. สภาพการศึกษาสมัยสุโขทัย	5
3. สภาพการศึกษาสมัยอยุธยา	7
4. สภาพการศึกษาสมัยกรุงธนบุรีและรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ 1 - 4)	12
5. แบบเรียนสมัยกรุงธนบุรีและกรุงเทพฯ ตอนต้น (รัชกาลที่ 1 - 4)	14
6. วิธีศึกษาเล่าเรียนตามระบบจารีต	19
7. การปรับปรุงการศึกษาระบบโรงเรียนสมัยรัชกาลที่ 5	25
8. สรุปท้ายบท	28
บทที่ 2 แบบเรียนสมัยอยุธยา	31
1. จินตามณีแบบเรียนทุกยุคสมัย	31
2. ผู้แต่งและธรรมเนียมการแต่ง	36
3. วิเคราะห์เนื้อหาของจินตามณี	37
- อักษรศัพท์	37
- การใช้ ศ.ษ.ส. ไม้ม้วน ไม้มลาย	39
- การแจกลูกอักษร	40
- การอธิบายตัวสะกด	42
- การอธิบายการแต่งคำประพันธ์	43
- อภิปรายหนังสือจินตามณี	56
4. จินตามณีฉบับสมัยพระเจ้าบรมโกศ	58
- ลักษณะการเรียบเรียง	59
- ใจความสำคัญ ๆ ในหนังสือจินตามณีฉบับสมัยพระเจ้าบรมโกศ	60
- วิเคราะห์เนื้อหาจินตามณีฉบับสมัยพระเจ้าบรมโกศ	62
- อภิปรายจินตามณีฉบับสมัยพระเจ้าบรมโกศ	66
5. สรุปท้ายบท	68
บทที่ 3 แบบเรียนสมัยกรุงธนบุรีและสมัยกรุงเทพฯ ตอนต้น (รัชกาลที่ 1 - 4)	71
1. สภาพการจัดการศึกษา	71

	2. หนังสือประถมก.กา	73
	3. หนังสือประถมก.กาหัดอ่าน	84
	4. หนังสือสื่อบินคำกาพย์	94
	5. หนังสือประถมมาลา	99
	6. หนังสือประถมจินดามณีเล่ม 2	111
	7. หนังสืออ่านเสริมประสบการณ์อื่น ๆ	115
	8. สรุปท้ายบท	115
บทที่ 4	การพัฒนาการศึกษาเข้าสู่ระบบโรงเรียนสมัยรัชกาลที่ 5	121
	1. ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการจัดการศึกษาระบบโรงเรียน	122
	2. การดำเนินการและการจัดตั้งโรงเรียนสมัยรัชกาลที่ 5	125
	– การพัฒนาการศึกษาระบบจารีตมาเป็นระบบโรงเรียน	127
	– การจัดการศึกษาระบบโรงเรียนสมัยกรมศึกษาธิการและกระทรวงธรรมการ	136
	3. การวางโครงการการศึกษาครั้งที่ 1 (แผนการศึกษาฉบับแรก)	138
	4. การวางโครงการการศึกษาครั้งที่ 2	140
	5. ปัญหาการจัดการศึกษาระบบโรงเรียนสมัยรัชกาลที่ 5	142
บทที่ 5	แบบเรียนภาษาไทยสมัยระบบโรงเรียน	147
	1. การพัฒนาแบบเรียนหลวง	149
	2. การพัฒนาแบบเรียนของกระทรวงธรรมการ (ศึกษาธิการ)	151
	3. วิเคราะห์เนื้อหาแบบเรียนหลวง	152
	– มูลบทบรรพกิจ	152
	– วาหนัตินิกร	164
	– อักษรประโยค	166
	– สังโยคพิธาน	167
	– ไวยพจน์พิจารณา	168
	– พิศาลการ์นต์	169
	– หนังสือแบบเรียนอื่น ๆ ของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย)	170
	4. แบบเรียนสมัยกระทรวงธรรมการ	172
	– แบบเรียนเร็ว (สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าฟ้าจุฑามณี)	172
	– แบบสอนอ่านของกรมศึกษาธิการ (พระยาปริยัติธรรมธาดา)	178
	– หนังสือแบบเรียนใหม่ (เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี)	179

	- หนังสือแบบสอนอ่านใหม่ (เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี)	182
	5. สรุปท้ายบท	183
บทที่ 6	แบบเรียนสมัยพระราชบัญญัติประถมศึกษา - ปัจจุบัน	187
	1. การพัฒนาหลักสูตรสมัยพระราชบัญญัติประถมศึกษา	187
	2. การพัฒนาแบบเรียนภาษาไทยในสมัยพระราชบัญญัติประถมศึกษา	190
	3. วิเคราะห์แบบเรียนสมัยพระราชบัญญัติประถมศึกษา - ปัจจุบัน	195
	- แบบคัดอ่านหนังสือไทย ของพระวิภาชนวิทยาสิทธิ์	195
	- แบบเรียนเร็วใหม่ ของหลวงจรุณกิจวัตร และนาย ฉันทน์ ขำวิไล	199
	- แบบสอนอ่านมาตรฐาน ของนายยง อิงคเวทย์	206
	- แบบสอนอ่านภาษาไทยชุดสุดาภาวี ของนายอภัย จันทวิมล	209
	4. สรุปท้ายบท	213
บทที่ 7	สรุปเนื้อหาและรูปแบบของแบบเรียนไทย	217
	1. ประเภทของแบบเรียนไทย	217
	2. วิวัฒนาการเรียบเรียงหนังสือแบบเรียนไทย	219
บรรณานุกรม		227